

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 77 0 P 103837 23 Rev
Dana, 06.08.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice A.H., iz P., koju zastupa Dragan Tolimir, advokat iz Banjaluke, protiv tuženog H.M., iz P., koga zastupa Miodrag Deretić, advokat iz Prijedora, radi duga, vrijednost predmeta spora 89.462,39 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 103837 23 Gž od 09.06.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 06.08.2024. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 103837 20 P od 29.12.2022. godine obavezan je tuženi da tužiteljici isplati iznos od 89.462,39 KM, na ime datog novčanog zajma, sa zakonskom zateznom kamatom od 19.01.2014. godine do isplate, kao i da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 9.048,78 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 103837 23 Gž od 09.06.2023. godine žalba tuženog je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena na način da je obavezan tuženi da tužiteljici isplati iznos od 64.954,27 KM, na ime datog novčanog zajma, sa zakonskom zateznom kamatom od 19.01.2014. godine do isplate, kao i da joj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 6.515,12 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude do isplate. Obavezana je tužiteljica da tuženom nadoknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 245,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice da se obaveže tuženi da joj na ime ispunjenja usmenog ugovora o zajmu isplati iznos od 89.462,39 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da su parnične stranke zaključile usmeni ugovor o zajmu kojim su se sporazumjeli da tužiteljica tuženom, sa kojim je bila u prijateljskim odnosima, pozajmi određena novčana sredstva radi rješavanja finansijskih obaveza tuženog, u više navrata u dužem vremenskom periodu; da je tužiteljica tuženom, u skladu sa tim dogovorom, davala i slala određena novčana sredstva, u vremenskom periodu od 1996. godine do 13.04.2010. godine, da je dio tih pozajmica evidentiran u rukopisu u svesci tužiteljice, a dio uplata je vršen putem Western Uniona i ličnim pologom, te da se tuženi obavezao tužiteljici ta sredstva vratiti, kako to proizlazi iz iskaza stranaka, te saslušanih svjedoka J.R., Z.T. i M.H.; da iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Đ.J. od 21.02.2022. godine proizlazi da zbir svih gotovinskih uplata (pozajmica) koje je tužiteljica uplatila tuženom direktno ili indirektno (na ime drugih lica) putem instrumenata međunarodnog platnog prometa iznosi 40.350,73 KM, da su navedene uplate realizovane putem Western Uniona i da zbir svih ostalih pozajmica na osnovu evidencije iz sveske tužiteljice ukupno iznosi 49.111,66 KM, tako da ukupan iznos svih uplata tužiteljice tuženom iznosi 89.462,39 KM; da se navedene uplate odnose na transfere putem Western Uniona i ostale pozajmice po evidenciji iz sveske tužiteljice i da su konvertovane u konvertibilne marke po srednjem kursu Centralne Banke BiH na dan 21.02.2022. godine. Opomenom pred tužbu od 19.11.2013. godine tužiteljica je prvi put pozvala tuženog na vraćanje zajma, a predmetnu tužbu sudu je podnijela dana 03.02.2020. godine.

Polazeći od naprijed utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zaključio da je tužbeni zahtjev tužiteljice osnovan, pa je primjenom odredbe člana 557. i 562. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/14, u daljem tekstu: ZOO), obavezao tuženog da joj isplati iznos od 89.462,39 KM na ime datog novčanog zajma, sa zahtjevanom zakonskom zateznom kamatom.

Odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv prvostepene odluke, drugostepeni sud je našao da su djelimično osnovani njegovi žalbeni prigovori, pa je žalbu djelimično usvojio i preinačio prvostepenu presudu, tako da je tužiteljici dosudio zbir uplata tužiteljice izvršenih putem Western Uniona na ime tuženog u iznosu od 26.954,27 KM, te dio duga iz pismene evidencije tužiteljice koji je tuženi potpisom potvrdio u iznosu 38.000,00 KM, odnosno ukupno 64.954,27 KM.

Osporena drugostepena odluka je pravilna i zakonita.

Prema odredbi člana 557. stav 1. ZOO ugovorom o zajmu zajmodavac se obavezuje da zajmoprimcu preda određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenljivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena isti iznos novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste i kvaliteta.

Odredbom člana 562. ZOO propisane su obaveze zajmoprimca, odnosno rok za vraćanje zajma, tako da je zajmoprimac dužan vratiti u ugovorenom roku istu količinu stvari, iste vrste i kvaliteta (stav 1.), a ako ugovarači nisu odredili rok za vraćanje zajma, niti se on može odrediti iz okolnosti zajma, zajmoprimac je dužan vratiti zajam po isteku primjerenog roka koji

ne može biti kraći od dva mjeseca računajući od zajmodavčevog traženja da mu se zajam vrati (stav 2.).

Iz navedenog proizlazi da zajmoprimac stiče pravo svojine na predmetu zajma aktom predaje, ali i da preuzima obavezu da po isteku određenog vremena vrati istu količinu stvari, iste vrste i istog kvaliteta, i to sa naknadom ili bez naknade.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja tokom postupka, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, prema izričitoj zabrani propisanoj odredbom člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24, u daljem tekstu: ZPP), proizlazi da je tužiteljica tuženom, sa kojim je bila u prijateljskim odnosima, na osnovu usmenog ugovora o zajmu, uplatila određena novčana sredstva radi rješavanja finansijskih obaveza tuženog, u više navrata u vremenskom periodu od 1996. godine do 13.04.2010. godine, tako da zbir uplata tužiteljice izvršenih putem Western Uniona na ime tuženog iznosi 26.954,27 KM, a dio zajma iz pismene evidencije tužiteljice koji je tuženi potpisom potvrdio iznosi 38.000,00 KM, odnosno ukupno 64.954,27 KM. Tužiteljica je opomenom pred tužbu od 19.11.2013. godine prvi put pozvala tuženog na vraćanje zajma, a predmetnu tužbu sudu je podnijela 03.02.2020. godine.

Kod takvog stanja stvari proizlazi da je drugostepeni sud donio odluku o djelimičnom usvajanju tužbenog zahtjeva, koja je predmet ovoga spora, u skladu sa članom 562. ZOO, te da su neosnovani revizioni prigovori da je prilikom njenog donošenja pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

Imajući u vidu da je u konkretnom slučaju predmet obaveze iz ugovora o zajmu, neosnovan je revizioni prigovor da se radi o povremenim potraživanjima i da je o prigovoru zastarjelosti tog potraživanja trebalo odlučivati primjenom odredbe člana 373. ZOO. Suprotno tvrdnji revidenta, drugostepeni sud je pravilnom primjenom odredbe člana 371. ZOO taj prigovor odbio, imajući u vidu da je tuženi opomenu pred tužbu primio 19.11.2013. godine, da navedena opomena predstavlja prvi poziv tužiteljice tuženom za ispunjenje obaveze vraćanja zajma, a kako rok za vraćanje zajma nije ugovoren, to se tek protekom roka od dva mjeseca od opomene smatra da je potraživanje dospjelo (19.01.2014. godine), od kada je i počeo teći zastarni rok iz odredbe člana 371. ZOO, koji nije istekao do podnošenja tužbe sudu dana 03.02.2020. godine.

Stoga su neosnovani svi revizioni navodi da je prilikom donošenja pobijane odluke o usvajanju tužbenog zahtjeva pogrešno primijenjeno materijalno pravo iz naprijed navedenih zakonskih odredbi.

Razloge drugostepenog suda za odluku o usvajanju tužbenog zahtjeva, u potpunosti kao pravilne prihvata i ovaj sud, pa su neosnovani i ostali revizioni navodi kojima se osporava pravilnost drugostepene presude ponavljanjem žalbenih navoda, na koje prigovore je odgovorio drugostepeni sud, koje kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Iako revident osnovano navodi da nigdje nije izričito priznao sporni dug, pravilan je zaključak drugostepenog suda da njegov potpis u svesci tužiteljice predstavlja potvrdu tuženog da je pozajmio iznos od 38.000,00 KM i da njegov dug tužiteljici prema njenoj pismenoj evidenciji na dan 02.04.1997. godine iznosi 38.000,00 KM.

Drugostepeni sud je dosudio tužiteljici i iznos od 26.954,27 KM koji je uplaćen na ime tuženog putem instrumenata međunarodnog plaćanja, pa je neosnovan revizijski prigovor koji pravilnost drugostepene odluke osporava tvrdnjom da je vještak nalaz sačinio uzimajući u obzir i uplate izvršene trećim licima, jer te uplate drugostepeni sud nije prihvatio.

Neosnovani su revizijski prigovori da je osporena presuda zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka, bez navođenja o kojim povredama je riječ, budući da to ne proizlazi ni iz njenog obrazloženja.

Stoga je na osnovu odredbe člana 248. ZPP odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić